

“อาชีพอิสระทำเงิน เลี้ยงไส้เดือน เพื่อผลิตปุ๋ยมูลไส้เดือนขาย”

ไส้เดือนดิน หรือที่นิยมเรียกสั้นๆว่า “ไส้เดือน” พบได้ทั่วไปในดิน ไต่กองใบไม้ หรือใต้มูลสัตว์

ไส้เดือนเป็นสัตว์ที่มีความสำคัญอย่างมากต่อระบบนิเวศ ช่วยการย่อยอินทรีย์สาร(ซากพืชซากสัตว์)ในดิน และการเคลื่อนที่ในดินของไส้เดือนถือเป็นการพรวนดิน ทำให้ดินมีช่องว่างที่ จะเพิ่มปริมาณออกซิเจนให้แก่ดิน ซึ่งมีความสำคัญต่อการปลูกพืช

ประโยชน์ของไส้เดือนดิน

1. ช่วยเปลี่ยนขยะอินทรีย์ สารให้ เป็นปุ๋ยหมัก และลดการฝังกลบขยะ
2. ช่วยย่อยสลายอ นิพริย สาร(แร่ธาตุในดิน)ที่พืชใช้ประโยชน์ไม่ได้ ให้อยู่ในรูปที่พืชนำมาใช้ประโยชน์ได้
3. ช่วยปรับปรุงโครงสร้างของดิน และช่วยรักษา สภาพแวดล้อม โดยการเปลี่ยนอินทรีย์ สารให้เป็น ปุ๋ยหมัก
4. ช่วยผลิตปุ๋ยหมัก (Vermicomposting) และ น้ำสกัดชีวภาพ (Worm Tea)
5. ใช้เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ เพราะไส้เดือนจัดเป็น อาหาร ที่มีโปรตีน สูง นิยมนำไป เลี้ยงปลาสวยงาม ในรูปแบบตัวไส้เดือน และแบบผงอัดเม็ด
6. ด้านการแพทย์ สลายลิมโฟด์ในหลอดเลือด รักษาโรคข้ออักเสบ แผลอักเสบ และโรคผิวหนัง

พันธุ์แอฟริกัน ไนท์ ครอเลอร์ (AF)

เป็นพันธุ์ไส้เดือน ที่ใช้เลี้ยงเพื่อผลิตปุ๋ยมูลไส้เดือน ขนาด ตัวใหญ่ โตเร็ว ขยายพันธุ์เร็ว ลำตัวสีน้ำเงิน และเหมาะกับการเลี้ยงในสภาพอากาศของประเทศไทย

African Night Crawler

ธาตุอาหารที่จำเป็นต่อการเจริญเติบโตของพืชที่ได้จากปุ๋ยมูลไส้เดือน

N	P	K
ธาตุหลัก ไนโตรเจน	/ ฟอสฟอรัส	/ โพแทสเซียม
C	Mg	S
ธาตุรอง แคลเซียม	/ แมกนีเซียม	/ ซัลเฟอร์
Fe	Zn	Mn
ธาตุเสริม เหล็ก	/ สังกะสี	/ แมงกานีส
Cu	Mo	Cl
ทองแดง	/ โมลิบดีนัม	/ คลอรีน

วิธีเลี้ยงไส้เดือน

1. เตรียมวงบ่อซีเมนต์ หรือก้อนอิฐบล็อก วางเรียงกัน โดยใช้พลาสติกรองพื้น สถานที่หรือโรงเรือนควร มี หลังคา และฝาผนังควรใช้ ซาแลนหรือวัสดุอื่น ๆ เช่น แฝก เพื่อให้อากาศถ่ายเทได้สะดวก

2. หมักที่อยู่ของไส้เดือน (Bedding) วัสดุที่ใช้ทำที่อยู่ของไส้เดือน ประกอบด้วย ดินร่วน 4 ส่วน มูลสัตว์แห้ง (วัว/หมู) 1 ส่วน และเศษ กระดาษ ฉีกเป็นชิ้น เล็กๆ แฉ่นน้ำให้ชุ่ม 2 ส่วน

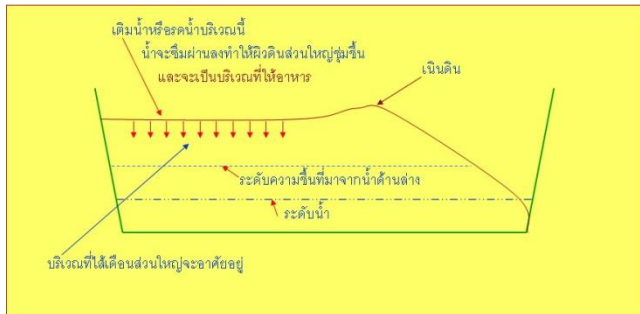
ผสมวัสดุ ที่เตรียมไว้ให้เข้ากัน ใส่ผ้าผสมลงไปอีก เล็กน้อย หรืออาจหมักรวมกับวัสดุอื่น ๆ อีกก็ได้ เช่น ขุยมะพร้าว ชี้เลื่อย และใส่ ลงในภาชนะ ที่เตรียมไว้ หมักทิ้งไว้ 15-30 วัน หรือมากกว่านี้

ข้อสังเกต เพื่อให้แน่ใจว่า ที่อยู่ของไส้เดือน ใช้ได้ ให้ใช้มือชกเข้าไปในกองส่วนผสมที่หมักไว้ หากยังมีความร้อนแสดงว่ากระบวนการหมักยังไม่เสร็จสิ้น ต้องหมักไปอีกสักระยะหนึ่ง เพราะถ้ายังมีความร้อนอยู่ ไส้เดือนจะไม่สามารถอยู่ได้

3. นำไส้เดือนดินตัวเต็มวัย ใส่ในที่อยู่เตรียมไว้ และต้องแน่ใจว่าที่อยู่ของไส้เดือนไม่มีความร้อน ไส้เดือนดินในสัดส่วนพื้นที่ 1 ตารางเมตร ต่อไส้เดือน 1 กิโลกรัม (50-100ตัว) จากนั้นประมาณ 45 วัน สามารถร่อนปุ๋ยมูลไส้เดือนออกมาใช้ได้ และยังมีตัวอ่อนไส้เดือนดินสำหรับขยายพันธุ์ต่อไปอีกด้วย

การนำไส้เดือนใส่ลงในภาชนะที่เลี้ยง ทำได้ 2 วิธี

1. นำเฉพาะตัวไส้เดือนลงไปอยู่ในที่อยู่ใหม่
2. นำไส้เดือนพร้อมทั้งที่อยู่ของไส้เดือนเก่าด้วย โดยวางสัดส่วนของที่อยู่ไส้เดือนไว้อย่างละครึ่ง

ลักษณะการใส่ที่อยู่และไส้เดือนในภาชนะเลี้ยง

4. แยกปุ๋ยมูลไส้เดือนที่ได้ออกจากตัวไส้เดือน โดยใช้ตะแกรงหรือตระกร้าที่มีรูร่อนแยก

การใช้ตะกร้าพลาสติกกรองปุ๋ยมูลไส้เดือน

“คอนโดไส้เดือน”

คือ การเลี้ยงไส้เดือนในชั้นพลาสติกใน การเลี้ยงควรเจาะรูที่ด้านล่างของชั้นพลาสติกแต่ละชั้น ยกเว้นชั้นล่างสุดเพื่อใช้สำหรับรองรับน้ำสกปรกที่ได้จากการเลี้ยงไส้เดือน

ข้อควรระวัง เมื่อน้ำไหลออกมาจะทำให้ความชื้นของที่อยู่ไส้เดือน ลดลงอาจจะทำให้ไส้เดือนตายได้ ฉะนั้นต้องหมั่นรดน้ำให้ชุ่มอยู่เสมอ

แหล่งอ้างอิง

<http://www.siamarcheep.com>
<https://uncleereefarm.wordpress.com/uncle-note/>
<http://www.rakbankerd.com/agriculture/>
<http://home.kku.ac.th/pracha/Earthworm%20Culture.htm>
http://www.rangsit.org/worm_tutorial/index.php

เรียบเรียงโดย

นางสุนทรี ศักดิ์ประชาวุฒิ และนายณกต มนตรี

กลุ่มวิจัยและพัฒนาการปฏิรูปที่ดิน

สำนักวิชาการและแผนงาน

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม (ส.ป.ก.)

โทร. 02-281-2834, 02-280-5841

การผลิตปุ๋ยมูลไส้เดือนดิน

เอกสารเผยแพร่กลุ่มวิจัยและพัฒนาการปฏิรูปที่ดิน
 ปีที่ 2 ฉบับที่ 7 เดือน กรกฎาคม 2559

กลุ่มวิจัยและพัฒนาการปฏิรูปที่ดิน
 สำนักวิชาการและแผนงาน
 สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม